

ŐRZŐ

A POFOSSZ 1956-os Hagyományörző Tagozatának kiadványa
VIII. évfolyam 32. szám

2022. december

„A hagyományörzés nem a hamu megtartása, hanem a láng továbbvitele.”

Morus Tamás

**Továbbadni az elvhűség és
hazaszeretet példáját**

***POFOSSZ- ünnepség a forradalom 66.
évfordulóján***

**1956 üzenete tovább él minden igaz
magyar ember lelkében – mondta So-
mogyi János dandártábornok a Ma-
gyar Politikai Foglyok Szövetsége köz-**

ponti ünnepségén október 21-én, Budapesten, a MOM Kultúrházban. A forradalom és a szabadságharc 66. és a POFOSSZ fennállásának 33. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségen Lengyel János, a POFOSSZ elnöke kiemelte: a szervezet erős fundamentumokra épült, s célja ma is az, mint megalakulásakor, hogy hűen kitartson elvei és a ha-za mellett.

Megnyitó beszédében Lengyel János emlékeztetett rá, hogy az elmúlt két esztendőben – a világjárvány következtében – elmaradtak a közös ünneplések, így különösen öröndetes, hogy a mostani eseményen ismét találkozhatnak a POFOSSZ tagjai. S bár kinek-kinek megvan a maga személyes 56-os története, azonban a nagy és közös kérdés mégis az, hogy milyen hagyatéka van az 56-os forradalomnak, s ezt miként viszi tovább és tartja életben a POFOSSZ. Az elnök a 66. évvel ezelőtti események és előzmények fő csomópontjait, majd az utána következő megtorlást érintve, összegzésként kijelentette: mint ahogyan az elmúlt századokban zajló magyar függetlenségi harcoknak, úgy 1956-nak is óriási jelentősége van – még akkor is, ha a szovjet tankok túlereje leverte. . Mert a magyarok bebizonyították, hogy képesek a zsarnoksággal szembeszállni. A történelem újra és újra igazolja: ha a magyarok mindig beletörődtek volna a sorsukba, akkor ma nem

lenne Magyarország. Ám az elődök és 56 nemzedéke is képes volt megtartani magyarságát, nyelvét és hűségét a haza iránt. S bár idősödik és fogyatkozik 1956 generációja, a POFOSZ-nak változatlan az eltökéltsége – miként 33 évvel ezelőtti megalakulásakor –, hogy az elvhűség és a hazaszeretet példáját tovább adja. Mert ez tartotta meg ezer éve hazánkat a Kárpát-medencében.

Ruszin-Szendi Romulusz altábornagy köszöntését tolmácsolva Somogyi János dandártábornok arra hívta fel a figyelmet, hogy a történelmi eseményekről való megemlékezés mindannyiunk hazafias kötelessége. Ugyanakkor az egyetemes értelmezés és érzelmi viszonyulás a jövőbe vetett hitet is erősíti. 1956 forradalma és szabadságharca tekintetében büszkén mondhatjuk el, hogy az 56-os hősök számára is épp oly fontos volt a szabadságért, a jövőért és a kereszténységért való küzdelem, mint a magyar nemzet számára mindig az elmúlt korokban. A forradalom történéseiről szólva a dandártábornok külön kiemelte a katonák szerepét. Mint mondta, az események sodrában sokuk került nehéz döntés elé. Válaszolniuk kellett a sors kérdésére, hogy melyik oldalra álljanak, mit tegyenek, vagy mit ne tegyenek. A POFOSZ tagjai az élő történelem, áldozatvállalásuk nem feledhető soha – hangsúlyozta a dandártábornok, aki egy Babits-idézettel zárta szavait. „A múlt nem halt meg, hanem hat reánk; él testünkben, lelkünkben; egész valónk az egész múlt eredője; minden jelen pillanat magában foglalja az egész múltat, és valamit ad hozzá.”

Az ünnepségen fellépett Ötvös Csilla operaénekesnő, a Csillagszeműek táncsoport, valamint műsort adtak a Budapesti Vakok Iskolájának tanulói.

Ügyfélfogadás, összejövetelek

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a POFOSZ Hagyományörző Tagozatának 2016-tól átalakult az ügyfélfogadási rendje. Barátainkat és tagtársainkat **előzetes egyeztetés után** – bármely hétköznapon – várjuk a tagozat székelyén: Budapesten, a XIV. kerület, Nagy Lajos király útja 155. számú irodánkban. Kérjük, hogy látogatási szándékát előre jelezze Ámon Antalnál – a tagozat elnökénél – a 06-30-814-9917 vagy a 06-1-257-0190-es telefonszámon. Az előzetes bejelentkezés Vasvári Évánál, a hagyományörzők elnökhelyettesénél is jelezhető a 06-20-428-7351 vagy a 06-1-781-3674-es telefonszámon.

Sopron 1945 Húsvétvasárnapján „felszabadult”

Senkinek sem volt kímélet

Kroyherr Frigyes alábbi olvasói levele az ausztráliai hetilap, a Magyar Élet 1999. április 8-i számában jelent meg. Az emlékező sorokból kiviláglik, hogy az 1945-ös „felszabadulás” milyen pokoli szenvedéseket szabadított a civil lakosságra is.

1945. április elsején Sopronban senkinek se volt kedve és ideje arra, hogy a legnagyobb ünnepre, a húsvétra gondoljon. Március 31-én Nagyszombaton már a város amolyan senki földje volt. A németek és a nyilasok már nem, a szovjet katonák még nem voltak ott.

Dr. Németh Alajos pap, püspöki tanácsos, középiskolai hittantanár, helytörténész a Sopront érő több súlyos légitámadás idején a halottakat összeszedő brigád vezetője volt. Feljegyzései éveken át az íróasztalában maradtak, csak a halála után, 1993-ban nyomtatták ki *Sopron könnyes-véres dátumai* címmel.

A „felszabadulásról” írt sorait azoknak a honfitársaknak a figyelmébe ajánljuk, akik még ma is ezt az „örömmünepet” ünnepelgetik. Dr. Németh Alajos ezt írta:

„Feltámadt Krisztus e napon – visszhangozták máskor az utcák, most pedig a szovjet gyalogság özönlötte el a várost. Eleinte óvatosan, majd minden gátlás nélkül. Aki útjukba akadt, magyar vagy német katona, azt lepuffantották. A légitámadások áldozatai mellé új halottak, főleg katonák kerültek, megcsónkítva, tarkólövessel.* De a civil lakosságra is rászakadt a pokol minden szenvedése. Ez a nép annyit még nem rettegett, annyi kín és fájdalom még nem hasogat a szívét, mint a „felszabadulás” napjától kezdve mintegy három hónapon át.

Elrabolt és megerőszakolt lányok és asszonyok sikolyaitól voltak hangosak az utcák,** tehetetlenségre kárhóztatott férfiak vad szitkozódásaitól és átkozódásaitól a pincék. Szülők, férjek, testvérek kétségbeesetten álltak ki gyermekeik, feleségük, nővéreik védelmében, ha felfedezték őket egyáltalán, de legtöbb esetben hiába. A szovjet katona ordítóva, káromkodva a mellüknek szegezte géppisztolyát és letörte a kétségbeesett ellenállást.

* Háborús bűn

** Háborús bűn

Egy öreg, beteges édesanyát csak öreg és ugyancsak beteges férje és három felnőtt fia lélekjelenléte és vakmerősége mentette ki a szovjet katonák karmaiból, akik erőszakot akartak elkövetni rajta. Két orosz kezéből kicsavarták a géppisztolyt, s azokkal valósággal összeverték őket, mialatt a többi támadó eszeveszeten elmenekült. A félig vagy egészen agyonvert katonákat a ház elé lódították, ahonnan a többi orosz hullával együtt teherautó szedte össze őket.

Persze voltak más események is. Így amikor az édesanya kénytelen volt odaadni magát a szovjet katonáknak, hogy megmentse két 16 éves lányát az erőszaktól.

Egy másik helyen, egy bunkerban, mindenki szeme láttára követett el erőszakot a géppisztolyos orosz egy 20-22 éves fiatalasszonyon, míg társai – géppisztollyal a kézben – a rémült embereket sakkban tartották.

Nem volt kímélet: 10-12 éves kislányok, 70-80 éves öregasszonyok sem hiányozhattak az áldozatok közül.

A lakosság éhezett, miközben az utcán és a mezőn, itt is, ott is a szovjet katonák féktelen pazarlásán akadt meg a szemük. Agyonlőtt disznók, szarvasmarhák, melyekből nagy darabokat sebtében lekanyarítottak, a többit a férgek martalékaként hagyták. A háztartásokból elrabolt zsírosbödönök, amelyek tartalmát épp hogy megkóstolták, a többit elhajították. Hol Bécs felé, hol Bécs felől ezrével hajtották csordában a birkákat, szarvasmarhát, sertéseket Sopronon keresztül.

Az idézeteket lehetne még folytatni. Az biztos, hogy Sopron, 700 éve szabad királyi város, országgyűlések és koronázások városa, Civitas Fidelissima, 1945 hűsvétvasárnapján „felszabadult”.

Tisztelt Olvasóinkhoz!

Az Őrző számai igény szerint nyomtathatók. Ezért, ha valaki szeretné megkapni a korábbi számokat, jelezze, és eljuttatjuk hozzá.

Aki pedig nincs a levelezőlistánkon, de szeretne rákerülni, szintén jelezze.

Elérhetőség: Ámon Antal, 06 30 814 9917 vagy 06 1 257 0190 és:

antaltopamon@hotmail.com

Aki pedig elolvasta, ne dobja ki példányát, hanem adja tovább!

Pokol futószalagon

*Az NKVD 00485-ös utasítása, 1937.
augusztus 11.*

Csere Péter alábbi írása – amely a Magyar Hírlapban, 2022. augusztus 11-én jelent meg – egy, a sztálini Szovjetunióban napvilágot látott, kevéssé ismert dokumentumot tár

olvasói el. Eme utasítás – az etnikai alapú tömeggyilkosságokra adott felhatalmazás folytán – új szintre emelte a sztálini „tisztogatást”.

Hátborzongató, hogy emberek millióinak életét megpecsételő törvények vagy rendelkezések a megszületésük pillanatában mennyire nem vernek semmiféle visszhangot, mennyire rejtve maradnak, főleg azok előtt, akikre a legnagyobb veszélyt jelentik. A 20. századot végigkísérő, jobb híján „rejtett törvényhozásnak” nevezhető jelenséget nyugodtan nevezhetjük a törvényesség legnagyobb szégyenének és megcsúfolásának, a diktatúráknak azonban a lényegükhöz tartoznak.

Ilyen volt a sztálini Szovjetunióban az NKVD (a Belügyi Népbiztosság) 00485-ös számú utasítása, amely 1937. augusztus 11-én, éppen nyolcvanöt éve jelent meg, és amit maga Nyikoláj Ivanovics Jezsov, a félelmetes szervezet feje fogalmazott. Kevesen tudnak erről a dokumentumról, pedig a már három éve folyó sztálini „tisztogatások” új szintjét jelentette. Hiszen e naptól a megsemmisítésnek a politikain kívül volt egy másik oka is. Az NKVD 00485-ös utasítása már etnikai alapú tömeggyilkosságokra adott felhatalmazást.

Az egykori Szovjetunióban nagyszámú lengyel nemzetiségű állampolgár élt, akik először ugyanazért kerültek célkeresztbe, mint azok a nemzetiségek (például németek, románok, bolgárok), amelyek „nyugati burzsoá” anyaországgal bírtak: eleve megbízhatatlanokként kezelték őket. Azonban egyértelmű, hogy a hírhedt 00485-számú utasítás megszületésében hatalmi-egzisztenciális okok is közrejátszottak. Az NKVD-ben igen sok lengyel származású tiszt szolgált, és a tulajdonképpeni elődszervezet, a Cseka első vezetője is a lengyel származású Felix Dzerzinszkij volt. Az új generációhoz tartozó, elsősorban orosz nemzetiségű káderek riválisként tekintettek a veteránokra, és nem véletlenül. Hogy ezek az emberek (Dzerzinszkijjal együtt) általában megtagadták nemzetiségüket, illetve nem azonosultak a lengyel nemzeti célokkal – semmit nem számított az orosz kommunisták szemében. Az utasításnak köszönhetően végre konkrét okát adhatták amúgy zsigeri ellenérzésüknek. Ennek nyomán ugyanis a Szovjetunióban működő, kémkedéssel és szabotázzsal foglalkozó Lengyel Katonai Szervezet

(*Polska Organizacja Wojskowa*) teljes likvidálását rendelték el. Az apró nüánsz, hogy ez a szervezet ebben a formában és céllal sosem létezett, nem zavarja az elvtársakat.

Jezsov meggyőzően fejtette ki a pártvezetés előtt nyomozásának eredményét. A Lengyel Katonai Szervezet kettős céllal működik: az egyik a szovjethatalom megbuktatása, a másik – *horribile dictu!* – magának Sztálinnak a meggyilkolása. Ekkorra már elegendő nyomozati anyag állt rendelkezésre a szervezet állítólagos tagjainak vallomásaiból. Hogy ezeket milyen eszközökkel szerezték be, nem nehéz elképzelni. Azonban az ilyen kicsiség sem ejtett zavarba senkit. A bizonyíték megvolt, ennél fogva a jogsalap is. A tettek mezejére lehetett lépni. 1937. augusztus 11-én Jezsov aláírta az NKVD 00485-ös számú operatív utasítását.

Ezt a dokumentumot sokszor nevezik dekrétumnak – tévesen. Nevezik parancsnak, ami szintén nem korrekt, és direktívának: ez már közelebb jár a valósághoz. Azonban a mindenkori felsőbb hatalom rendelkezései között virtuózan differenciáló orosz nyelv valamelyes ismeretében is különbség teendő *prikaz* (utasítás) és *ukaz* (parancs) között. Előbbi inkább általános érvényű, utóbbit a konkrét helyzetekre alkalmazzák. A dokumentum eredetijére pillantva pedig már nem lehetnek kétségeink, hiszen annak neve „*operativnij prikaz*”, azaz operatív utasítás – direktebb magyarsággal: gyakorlati útmutató.

És valóban, Jezsov nemcsak azt írta elő, mit kell csinálni, hanem azt is, hogyan.

Márpedig ez a „mit és hogyan” egy bizonyos kategóriába úgy-ahogy besorolható emberek tömeges likvidálását célozza. Mai szemmel nézve, a sztálinizmus lényegének ismeretében tulajdonképpen semmi különlegeset nem tartalmaz. Az alapkoncepció etnikai jellegű, hiszen elsősorban lengyelek vezette összeesküvésről beszélnek, melynek résztvevői a pártvezetésbe, a hadseregbe, sőt az NKVD felső- és középszintű vezetésébe is beépülve, Sztálin meggyilkolására és a társadalmi rend megdöntésére szövetkeztek.

Elsőre fel sem tűnik, de a két legsúlyosabban büntetendő és legbrutálisabb fellépésre okot adó cselekményről van itt szó, amellyel ha a Szovjetunióban meggyanúsítottak valakit, nagyobb valószínűséggel jutott a hóhér kezére, mint máshol akármelyik sorozatgyilkos. Jezsov biztosra ment: a koncepciója alapján eljárás alá vont embereknek szinte kivétel nélkül az akasztófán vagy a kivégzőosztag előtt kellett kikötniük

Márpedig a világ legnagyobb országáról beszélünk, ahol a számok mindig is lélegzetelállítóak. Az utasítás alapján közel száznegyvenezer, döntően lengyel nemzetiségű vagy származású embert tartóztattak le, vontak eljárás alá, ítélték

el – természetesen halálra – és nyolcvan százalékukat ki is végezték; a fellebbezés vagy a kegyelem lehetősége nélkül, az ítélethirdetés után haladéktalanul. A diktatúrákban nem kockáztatják, hogy pepecselés közben esetleg mentő körülmények derüljenek ki. További százezerre tehető azoknak a száma, akik az utasítás mintegy „utóregéseként”, további nemzetiségek tagjaikét (észtek, lettek, litvánok stb.) váltak a pokoli gépezet áldozataivá. Összességében Jezsov 00485-ös utasítása legalább kettőszázötvenezer halottat produkált. Talán mondani sem kell: óriási többségük az értelmiségiek, valamint az uralkodó osztálynak kikiáltott munkások és parasztok közül került ki.

Egy ilyen gigantikus kiterjedésű országban minden állami intézkedés végrehajtásába bele kell kalkulálni a földrajzi távolságokat is, ehhez pedig nagyszámú apparátus és a terület szisztematikus lefedése szükségeltetik. A nagyszámú apparátus eleve megvolt – a szisztematikus hozzáállás pedig a diktatúrák lényegéhez tartozik. Az NKVD különítményei sorra járták az egyes településeket, ahol a sorállomány a terület körülzárásáról gondoskodott, a hivatásosok pedig munkához láttak. A lengyel nemzetiségűeket, vagy akár csak lengyel nevűeket, akiket nemegyszer a telefonkönyvből vagy a lakcímnnyilvántartóból kerestek ki, azonnal letartóztatták – illő paradoxon, hogy ezen az alapon maga Dzszerzinszkij elvtárs, szervezetük alapítója is „bukott” volna. Hozzájuk csapták még a gyakran találomra kiválogatott papokat és értelmiségieket, aztán a tehetősebb parasztokat és iparosokat, velük egy kalap alá véve a cári hadsereg egykori tisztjeit és altisztjeit, és persze jó pár zsidót. A diktatúra mindig igyekszik sokat markolni.

Ám szerepet játszott itt még egy félelmetes tényező, ami ismét annyira jellemző a diktatúrákra: a mennyiség. Egy olyan országban, ahol a mennyiségnek már csak a méretek miatt is alapvető szerepe van, nem meglepő, ha a kitermelt ásványkincsek, az előállított termékek, vagy akár a kiművelt elmék is mennyiségi szempontból jöttek számításba. Ez esetben azonban a mennyiséget nem tonnákkal vagy darabszámmal mérték, hanem emberi életekkel. Bár a 00485 számú utasítás természetesen nem tartalmazott kvótákat, az alsóbb szintűekben (tagköztársaságok, területi szovjet) már szerepeltek ilyenek. Nem volt ebben semmi meglepő: az államvédelmi szervek kezdettől összeírták az ellenségesnek vagy megbízhatatlannak ítélt állampolgárokat, akiket most tömegesen és kötelező jelleggel tartóztattak le. Ők persze tudták, hogy „szem előtt vannak”, és ez eleve félelemben és bizonytalanságban tartotta őket. Márpedig a diktatúrákban, akit félelemben és bizonytalanságban tartanak – a halál előszobájába lépett. Hiszen az egyes közigazgatási egységek államvédelmi vezetőjétől elvárták, hogy tisztában legyen a területén fellelhető osztályellenség számával. És bizony fennállt a veszélye, hogy ha nem produkált e számmal legalábbis paritásban lévő letartóztatást, akkor ő is közéjük kerül. Hogy miért? Egyszerű a válasz: összejátszik velük, sőt maga is részese az összeesküvésnek. Végső soron ennek a bizonyítása sem volt ördögösség. Rosszakarója szinte mindenkinek akad...

Ha azt hinnénk, hogy a paranoiás örület tombolása az eleve ellenségként kezelték begyűjtésével véget is ért, nagyot tévedünk. A diktatúrákra jellemző az is, hogy amit nem lehet leírni, az szóban terjed. Az országot gonosz törpeként járó Jezsov mindenhol megparancsolta alárendeltjeinek, hogy ebben az akcióban az „inkább túl sokat, mint túl keveset” elve kell, hogy érvényesüljön. Ennek lényegét sem kell sokat magyarázni: minél nagyobb a kivégzettek száma, annál több lehet a valódi „bűnös” is közöttük...

A letartóztatások így egyre nagyobb és egyre kerekesebb számokra rúgtak. Volt, ahol a Jezsov-féle halálbrigádok már elvégezték munkájukat, de most visszatértek, mert „odafentről” megkapták az ukázt, hogy még több letartóztatásra van szükség. Az egyik faluban a karácsonyi nagymiséről kijövőket, egy üzemben a műszakot váltó munkásokat tartóztatták le az utolsó szálig. Soha senki nem látta őket többé. A területi szovjetek vezetői, a kolhozelnökök és a sztaroszták pedig remegve dolgoztak a gyilkosok keze alá, gyakran saját rokonaikat, akár családtagjaikat is beáldozva.

A bíraskodás futószalaggá alakítását is a diktatúrák oldották meg leghatékonyabban. A trojkának nevezett „ítélkező-hármasok” – ahol az egyik tag kötelezően NKVD tiszt volt – összeállításánál természetesen szóba sem került iskolai végzettség, lényeg a megbízhatóság volt. A halálos ítéleteket a feljelentések és néhány kihallgatási jegyzőkönyv alapján hozták, sokszor egy perc sem kellett hozzá. A kivégzéseket félreeső helyeken – városokban általában pincékben – hajtották végre, a családtagokat igen gyakran deportálták a legtávolabbi területekre, a gyerekek pedig sokszor az árvaházban kötöttek ki, ahol a nemzetiségi-ekből oroszokat, amúgy pedig mindenből hithű bolsevikot neveltek.

A „futószalag”, amely emberek és családok százezreinek végzetét szállította, hatékonyan működött. Amúgy Jezsov tanulmánya szolgált ideológiai alapként a „nagy tisztogatáshoz”, amiben kifejtette, hogy bármilyen politikai ellenzék létezése ellenforradalomhoz és a bolsevik rendszer megdöntésének legalább a kísérletéig vezet.

Hogy mi lett a vége? Közhely, de igaz, hogy a forradalmak felfalják a saját gyermekeiket. Mert hát Jezsov elvtárs is bukott egy szép napon. Ki tudja, talán vérgőzös tombolása közepette átlépett egy vonalat, amit nem kellett volna. Lehet, hogy konfrontálódott olyanokkal, akik adott pillanatban hatékonyabban érvényesítették érdekeiket a „Gazdánál” (azaz Sztálinnál), vagy tán ügybuzgóságában már maga Sztálin látott veszélyt. Minőségi változás nem történt. Majd’ kétéves ámokfutása után Lavrentyij Berija, egy semmivel sem kisebb gazember követte őt az NKVD élén, az addigra idült alkoholista Jezsovot pedig letartóztatták, és 1940 februárjában kivégezték. Sosem rehabilitálták.

Ez hát a modern történelem (talán) első olyan népirtásának rövid története, ahol törvényi szintű jogforrásban, döntően etnikai alapon írták elő emberek megsemmisítését. A pokol kapuja kitérült, és egyhamar nem is záródott be. Tudjuk, mi következett utána, ahogy azt is, hogy a második világháborús borzalmakkal távolról sem ért véget a genocídiumok kora. Az a legfurcsább, hogy a népirtások felelőseit és elkövetőit szinte százszázalékos biztonsággal megtalálják (gyakran keresni se kell), és elítélik, hiszen tetteiket az esetek óriási többségében a legszélesebb nyilvánosság előtt követik el. Bűneik látszólag a jog tehetetlenségét mutatják, pedig nem a jog csődje ez, hanem az emberé, az emberiségé. A törvények az emberi szándékok tükrői, a rossz törvényekben pedig hűen tükröződik az emberi gonoszság intézményesített formája. Aztán ahogy ennek a szomorú történetnek, úgy a többi hasonlónak a végén sem érezzük az elégtételnek szikráját sem. Mert hát vannak dolgok, amiket törvényekkel nem lehet sem megelőzni, sem jóvátenni. A „rejtett törvényhozás” nyomán mindig ugyanaz a halálos futószalag kezd működésbe lépni, és azt mindig nagyon-nagyon nehéz leállítani.

Ki tudja, talán egyszer majd eszébe jut valakinek, hogy beindítani nem kéne.

A szerző jogász

-0-

Mi a különbség a szovjet és a nyugati viccek között?

- A nyugati viccek úgy keletkeznek, hogy az emberek leülnek és vicceket eszelnek ki.

Ezzel ellentétben a szovjet viccek esetében az emberek először kieszelik a vicceket, s csak azután ültetik le őket.

-0-

Egy 60-as évekbeli orosz vicc:

A kisdiaák kérdezgeti a nagyapját:

- Nagyapa, milyen ember volt Lenin?

- Jó ember volt.

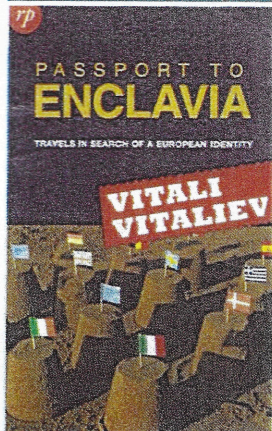
- Na és Sztálin?

- Ő rossz volt.

- S most Hruscsov elvtárs milyen ember?

- Még nem tudni ezt. Miután meghalt megtudjuk.

-0-

Diktatórikus kormányzások

A Szovjetunió és az EU irányítási modellje egyezést mutat

Az Őrző olvasóinak régi ismerőse Vitalij Vitaljev, akinek több írását közöltük lapunk korábbi számaiban. A 23-as kiadványunkban a Kecskére káposztát, a 24-esben az Utolsó benyomások egy romba dőlt birodalomról és a 30-as számban A rabszolgaság szovjet áldozatai című anyagok jelentek meg. Az alábbiakban a Zsidó Telegraph honlapján tettek közzé egy vele készített interjút, amelynek aktualitását egy 2016-ban megjelent könyve – *Enclavia, utazások az európai identitás után kutatva* (Enclavia: Travels in Search of a European Identity) – adta.

A cikket Simon Yaffe írta és a következő szavakkal vezeti be: az író, Vitalij Vitaljev sok hasonlóságot lát az Európai Unió és a volt Szovjetunió között.

És neki tudnia kell, mert a Szovjetunióban nevelkedett és találkozott annak nyomasztó, autokratikus életével, mindennapos tapasztalatok szintjén.

„A Szovjetunió diktatórikus módon kormányzott, az Európai Unió szintén – mondta nekem Vitalij – mert nem megválasztott emberek diktálnak millióknak.”

„Az EU-ban is bennszülött korrupció van mindenütt és vonakodás a költségvetése nyilvánosságra hozatalától. Tény, hogy az EU költségvetésének 5 százalékával nem tudnak elszámolni.”

„Amikor Brüsszelbe látogattam a könyvem írásához, egyetlenegy személyt, akit megkérdeztem, sem lehetett hozzáértő embernek minősíteni.”

„Az EU teljesen öncélú és kivétel nélkül arrogáns. Én pedig Európa híve vagyok, szeretem Európa változatos kultúráját, ami pontosan az, amit Brüsszel nem szeret.” – nyilatkozta Vitalij Vitaljev.

„Az egyik fő különbség az EU és a Szovjetunió között az, hogy a Szovjetunióban legalább voltak másként gondolkodók, figyelemfelkeltők (*whistle blowers*), akiknek persze az életük ettől meg volt nehezítve.”

A késő 80-as években a KGB őt és a családját is közelről figyelte. Mert írt a szervezett bűnözésről, a letagadott prostitúcióról, a politikai foglyokról és a szovjet neo-nácikról.

„A KGB be akart szervezni. Amikor ezt visszautasítottam ostrom alá vettek. A leveleimet kibontották, az én telefonomat és a családomét is lehallgatták. 1990 januárjában sikerült a Szovjetunióból elmenekülnöm.”

Amikor 16 évesen megkapta a személyi igazolványát, akkor tanulta meg milyen zsidónak lenni. A Szovjetunióban, a személyi igazolványban ugyanis megnevezték minden állampolgár származását. Így a felsőfokú tanintézetbe is nagy nehezen került be, mert korlátozva volt az oda felvehető zsidók száma.

Megjegyzendő:

Magyarországon a személyi igazolvány bevezetését a kommunisták, az MDP Politikai Bizottsága 1953. augusztus 26-i ülésén határozták el Piros László, Pócze Tibor rendőr vezérőrnagy és Gerő Ernő belügyminiszter előterjesztése nyomán.

A négy indok közül a harmadik: általa „meg lehetne nehezíteni az osztályellenesség, az imperialista ügynökök és a bűnözők káros tevékenységét”, és a negyedik: „megkönnyítené az államvédelmi, a biztonsági szervek munkáját a határövezetben és a kiemelt városokban, ahonnan a nem kívánatos elemeket jobban távol lehetne tartani.”

A témához hozzászóltak: Gerő Ernő, Hárs István és Farkas Mihály (mind zsidók).

Tisztelt Olvasóinkhoz!

Az Őrző számai igény szerint nyomtathatók. Ezért, ha valaki szeretné megkapni a korábbi számokat, jelezze, és eljuttatjuk hozzá.

Aki pedig nincs a levelezőlistánkon, de szeretne rákerülni, szintén jelezze.

Elérhetőség: Ámon Antal, 06 30 814 9917 vagy 06 1 257 0190 és:

antaltopamon@hotmail.com

Aki pedig elolvasta, ne dobja ki példányát, hanem adja tovább!

Viccek a múltból

A tréfák sohasem évülnek el: bármely korban születtek, mindig örökérvényű igazságot fogalmaznak meg.

Az öreg Ivan Ivanovics azért került Szibériába, mert a Lenin Mauzóleumban azt találta mondani: "Jajj, Lenin elvtárs, inkább az eszme halt volna meg, mint maga!"

-o-

Az oroszok, az egyiptomiak és az amerikaiak tevekereső verseny tartanak a sivatagban.

Az egyiptomiak rutinból, helyismertből 2 óra alatt találnak egyet.

Az amerikaiak csúcs technológiával 1,5 óra múlva hozzák a tevét.

Az oroszok 1 óra múlva megjelennek egy agyba-főbe vert kecskével.

- Ez nem is teve! - méltatlankodnak a többiek.

Erre a kecske teljes pánikban:

-Teve vagyok! Teve vagyok!

-o-

A paradicsomban beszélget Nagy Sándor, Julius Caesar és Napóleon.

Nagy Sándor: Ha olyan tankjaim lettek volna, mint a szovjeteknek, meghódítottam volna Indiát és Kínát is!

Julius Caesar: Ha olyan repülőgépeim lettek volna, mint a szovjeteknek, meghódítottam volna egész Európát, Perzsiát és Kínát!

Napóleon: Ha olyan sajtóm lett volna, mint a szovjeteknek, máig nem tudná senki, hogy vesztettem Waterloonál!

-o-

Miért nem küld a Szovjetunió embert a Holdra?

- Fél a vezetőség, hogy disszidálnak az űrhajósok.

-o-

Milyen nemzetiségű volt Ádám és Éva?

- Természetesen oroszok.

Meztelenül, mezítláb éltek a szabadban, nem volt fejük felett tető, egyetlen élelmük egy alma volt, s mégis azt hitték, hogy a paradicsomban vannak.

Mi mások lehettek volna, mint oroszok?

Hagyományörzők évbúcsúztatója

A béke és a szabadság törékeny kincs

A 2022-es esztendő utolsó, évbúcsúztató találkozáját december 7-én tartotta meg a POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozata. A rendezvényen vendégek is részt vettek: köztük Borbély Adám, a Zuglói Önkormányzat Fidesz-es képviselője, Péter Árpád - aki 1956 erdélyi vonatkozású megtorlásaira emlékezett – s a zuglói Szent István Király Zeneiskola küldöttsége.

Mindazok, akik 1956-ot megélték, majd az azt követő megtorlásokat elszenvedték, egy életen át emlékeznek. Felidézik a nagyszerű pillanatokot és újraélik a megtorlás borzalmait. Ezt teszi Péter Árpád is, aki 1938-ban született, s elmondása szerint a diktatúra alatt – sokakhoz hasonlóan – ő is nagy megpróbáltatásokon ment keresztül. Börtönbe vetették, megjárta a Duna-deltát, de aztán mégis szilárd belső erővel élheti az életét. S ennek forrása az a bizonyosság, hogy az írás megtisztító erőt ad az ember számára. Úgy véli, amit az ember alkot, az megmarad, az hátra marad; az alkotómunka mindig a közösség szolgálatára válik. Áttelepülése után itt is ír: mesével s egyéb irodalmi munkákkal örvendezteti meg az olvasókat.

Az ünnepi összejevetelen a zuglói zeneiskola diákjai is szót kértek. Ám ők a vers és az ének nyelvén szóltak a megjelentekhez – az alkalomhoz illő költeményeket szavalva és karácsonyi dalokat énekelve.

Az rendezvényen megjelent Békefi Gabriella, az iskola igazgatóhelyettese és Soltész Éva tanárnő is, akik örömeiket fejezték ki, hogy a hagyományörző közösséggel szoros és mély kapcsolatot ápol az intézményük. A tagozat ajándékokkal kedveskedett a diákoknak: a fiatalok könyveket kaptak karácsonyi meglepetésként.

A találkozón Baranyi László színművész, 56-os forradalmár is szót kért. Ő a fiataloknak mesélt 1956-os emlékeiről, illetve a Budapest ostromakor még ifjúként átélt borzalmakról. Mint mondta, akkor 17 éves volt, ám két hónap alatt felnőtt férfivé ért. S ezt a hirtelen és gyors változást az ostrom szörnyűségei tették. Az ostromig ő is – és generációja is – élte a fiatalok megszokott, felhőtlen életét. S ez így volt addig a döbbenetig, amíg az első halálesettel nem találkoztak. Ám akkor rá kellett ébredniük, hogy amit átélnek, az nem egy könnyed „buli”, hanem az élet és a megmaradás nagy játzmája. Hiszen mellettük halt meg egy jó pajtás, egy jó barát, s felvetődött a kérdés, hogy ki mondja meg az elhunyt édesanyjának a tragédiát. Ezekben a válságos percekben elmúlt a fiatalság könnyed felelőtlensége és vidámsága, s az ifjú – felnőtté vált. És ezek a tapasztalatok csak gyűltek és gyűltek később is, 1956-ban is, a véres csütörtökön is, s megérlelték azt a bölcsességet, mely ma már az idős ember sajátja. S amely azt mondja, hogy a béke és a szabadság olyan törekeny kincs, melyet csak nagy odaadással és éberséggel őrizhetünk.

Vasvári Éva

Ez is iskola, az is iskola

Az alábbi írás szerzője Kondor Katalin; cikke a Magyar Hírlap 2022. október 30-ai számában jelent meg. Publikációjában – mások mellett – a tagozatunk által kiadott, Napmadár fiai című könyv diákszerzői és felkészítő tanárai értékteremtő munkájának példáját méltatja.

Roppant sajnálatos, hogy a magyarországi tanári fizetések méltatlanul alacsonyak, bár az igazsághoz hozzátartozik, hogy más ágazatokban sem éppen veresedik az eget a bérek. Nem kívánok gazdaságpolitikai fejtegetésekbe bocsátkozni, de azért azt nem kellene elfelejteni, hogy már az úgynevezett rendszer-változásunk is úgy kezdődött, hogy leraboltak, kiárusítottak bennünket. Hogy kik? Hát a hatalomért, a pénzért mindent elkövető, országromboló, de a hatalomhoz foggal-körömmel ragaszkodó és a világ hatalmi köreinek csatlósául szegődő rombolók és hazaárulók társasága. Történelmi mulasztásokat, mi több, bűnöket nagyon fáradságos pótolni, jóvátenni, már ha egyáltalán lehet, s ezt a tényt jó volna, ha tudomásul vennék az örök tiltakozók. No meg a felbújtóik is. Jó ideje ugyanis úgy élünk, hogy a materialista világhatalmi törekvések kiagyalói szándékosan mérgezik a társadalmakat, hazugságokat terjesztenek, s beteg társadalmi és gazdasági nézeteket próbálnak rájuk erőltetni. Lássuk be, hogy sikerrel. Ma már aligha kell felsorolnom azokat a példákat, amelyek azt sulykolják, hogy a beteg az egészséges, az aberrált a normális, amúgy meg nincsenek szabályok, mindenki úgy és akkor „teljesedik ki”, amikor csak akar. Ez a „divat” naponta szolgáltat beszédtemát, no meg számos példát is arra, hogy a tisztességes együttélés szabályai nem vonatkoznak mindenkire, mert lehet az óvodás gyerekek szüleinek tudta nélkül „szivárványos” mesékkal „nevelni” a gyerekeket, lehet pidesztálra emelni drogozó, törvénysértő „influenzereket”, lehet törvényellenesen utcára szólítani kiskorú diákokat, s elszórakozni azon, hogy nyomdafestéket nem tűrő szónoklatokat tartanak. S lehet – szigorúan a szabadság jegyében – felforgató rendezvényeket tartani választások helyett.

S akkor már helyben is vagyunk! Ugyanis egészen idáig nem tudtam elképzelni, hogy létezik olyan tanár, aki bármennyire is elkeseredett saját anyagi állapota miatt, ünnepli, megtapsolja, s nem tiltakozik egy minden együttélési szabályt felrúgó, undorítóan trágár – vélhetőleg még kiskorú – gimnazista szónoklatának hallatán. S nem fogja fel, hogy ennek elfogadása saját szakmájának sírját készíti elő. Nem lehet olyan elkeseredett egyetlen tanár sem, hogy ezt eltűrje. Ha pedig eltűri, nem való tanárnak.

S tűnjék bármilyen korszerűtlennek is a véleményem, valószínű sokkal egyetértésben kijelentem, hogy a hatvanas évek gimnáziumában a folyosón sem lehetett kimondani egyetlen olyan trágárságot sem, mint amelyet ez az újabb szónok-celeb megtett, mert másnap már nem jöhetett volna be az iskolába. Sajnálom az illető iskolájának tanárait, megtették, amit a vélhetően hirtelen meglepődésükben megtehettek. Elhatárolódtak. A tüntetés résztvevőitől ilyesmirel nem olvastam. A szakma méltósága – semmilyen szakmáé – nem a fizetésen múlik elsősorban. Hanem a minőségi munkán. S az iskolák esetében azon is, hogy meg tudják-e akadályozni a primitív magatartás, a felelőtlen viselkedés elterjedését. No meg azon, hogy képesek-e a legnemesbékért küzdeni, s képesek-e példát mutatni annak, akit tanítanak.

Tudjuk persze, jól tudjuk, egyik iskola ilyen, a másik meg olyan.

Közeledik november 4., az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésének gyásznapja. Ennek kapcsán jutott eszembe egy másik iskola. Pontosabban több iskola. Ugyanis részt vettem a Politikai Foglyok Szövetségének 1956-ra emlékező ünnepségén, ahol ajándékba kaptam egy könyvet. Címe: Napmadár fiai – Diákok a hazáról és a hazafiakról. Ez a könyv a szövetség, a POFOSZ Hagyományörző Tagozatának ötletéből született azzal a szándékkal, hogy 1956 szabadságesszméjét továbbadja. S ezért kapcsolatot létesített iskolákkal, méghozzá nagyon gyümölcsöző kapcsolatokat, s ennek egyik feladatákként minden esztendőben irodalmi-történelmi pályázatot hirdetett a diákoknak azzal a céllal, hogy a fiatalok megismerkedhessenek az akkori eseményekkel, s megerősödjének 1956 szellemi hagyatéka által. Negyvennégy írás olvasható a könyvben, 14–25 éves magyar diákok tollából, s egytől egyig mind azt tanúsítja, hogy valóban megerősödtek 1956 eseményeibe belemélyedve. Történelmi tudásukat illetően és lélekben is. Lenyűgöző az az alaposság, amely az írásokat jellemzi. Szorgos kutatómunka, sok olvasás kellett ahhoz, hogy ilyen kitűnő írások születhessenek a diákok tollából, mint amelyek a könyvbe kerültek. A fiatalok többségének ugyanis legfeljebb a nagyszülei mesélhettek '56-ról, tehát az írások többsége fikció, azt írták meg, ahogy ők elképzelték azokat az idöket. A budapesti diák, Szombati Zsófia például egy kisfiú nevében írt levelet, Elhurcolták apát címmel. Pár mondatot idézek az írásból: „Drága édesapám! Olyan sok levelet írtam neked, és egyre sem válaszoltál. Édesanya azt mondta, hogy hamarosan haza fogsz jönni, de mikor? Itthon olyan csend van nélküled, mióta elmentél, minden megváltozott. (...) Édesanya minden reggel elmegy, és csak nagyon későn jön haza. Rettentően fáradt, kezei remegnek az egész napi varrástól. (...) Tudom, megígértem, hogy ameddig nem leszel, én fogok vigyázni rájuk, s én leszek a férfi a háznál, de ez több feladattal jár, mint gondoltam. Már csak félve alszom el, de másnak erről nem beszélek. (...) Kérlek, gyere haza! Szerető családod vár! Kisfiad, Károly.”

Többen verset is írtak. Duka Tímea Ildikó Csíkszeredából egy imát írt az '56-os magyar nők emlékére: „Nő, ki harcolsz a hazáért, / Én tisztellek téged! / Nő, kinek finom keze a fegyver hideg csövéhez ér, / Én áldalak téged. / Nő, kinek mézajkai most csatadalt harsognak, / Én imádlak téged. / Nő, aki nem félsz, vakmerőn nézel, és megveted az ellenséget, / Én szeretlek téged. / Nő, aki szembe mersz szállni száz halállal, a félelem száz arcával, / Én csodállak téged! / Nő, ki meghaltál talán, jeltelen sírba hullt véred, / Én esküszöm, fogadom, hogy zászlónk nem esett véled!”

A szerző újságíró

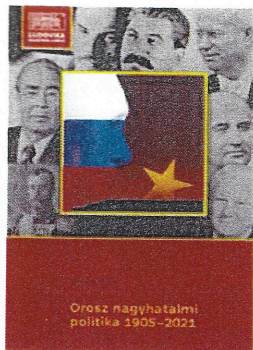
<https://www.magyarhirlap.hu/velemeney/20221028-ez-is-iskola-az-is-iskola>

Tákos Kincső munkája

Feszegetni a megismerhetőség korlátait

Gecse Géza könyve az orosz nagyhatalmi politikáról

Vélhetően a fenti főcímben megfogalmazott célt tűzhetette ki Gecse Géza, amikor legújabb, *Orosz nagyhatalmi politika 1905-2021* című könyvén dolgozott. A téma kifejtése során széles panorámát nyit az olvasó számára: egyszerre láttatja a birodalmat érő külső hatásokat, illetve az oroszországi társadalmon belül zajló mozgásokat. A mű a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában 2022-ben jelent meg.

Winston Churchill, Nagy-Britannia háborús miniszterelnöke, 1939-ben így fogalmazott: *Oroszország olyan talány, amely egy rejtély mélyén titokzatosságba burkolódik.* A magyar történész számára tehát a feladatot már jó előre meghatározta az az angol politikus, aki Oroszországnak ellenfele, majd barátja, majd megint ellenfele volt.

Szerzőnk a talányt, a rejtélyt és a titokzatosságot nyílt sisakkal támadta. És győzött. Alapos és olvasmányos művet adott kezünkbe. Alaposságát a több mint ezerkétszáz lábjegyzet bizonyítja, olvasmányosságát pedig az, hogy még a lábjegyzetek is oly érdekes és izgalmas adalékokat tartalmaznak a téma megismeréséhez, mint maga a főszöveg. Ez ritkaság még a legjobb szakkönyvek esetében is.

Az orosz nagyhatalmi politika bő utolsó századáról azt látjuk, hogy nincs is. Ami volt, az még a monolitikusnak feltételezett kommunista korszakban is vezérről-vezérré változott. Sőt, egy pártfőtítkár uralkodása alatt is gyakran. Ettől veszélyes az egész. Közelre is, távolra is. Közelre a tömeghadseregek emberanyagot nem kímélő fölénye jelent veszélyt, távolra a nukleáris arzenál lőtávolsága jelent veszélyt. Valamint a marxista ideológia exportálhatósága a Föld bármely pontjára.

Ezek a kiszámíthatatlanságok tették szükségessé szerzőnk számára, hogy könyve a nagyhatalmi riválisok bizonyos lépéseivel is behatóan foglalkozzon.

Innen már magától értetődő annak a felismerése, hogy a könyv nem más, mint Oroszország vizsgálata egy vezetéstudományi eszközzel, az úgynevezett SWOT analízissel, ami az **erősségek, gyengeségek, lehetőségek és fenyegetések** angol megfelelőjének betűszaváról kapta nevét.

Szerzőnk nem mondja ki, hogy ezt a módszert alkalmazta, de az eredmény ugyanaz. Átfogó vizsgálat. Méghozzá kétszer. Egyszerre vizsgálja végig a birodalmat a kívülről jövő hatások szempontjából, és az oroszországi társadalom belső átalakulásaiból eredő erősségek és gyengeségek szempontjából.

Egy olyan történelemkönyvet tartunk a kezünkben, amely nem fél a számoktól sem. Megtudjuk például: a 2007-es 141 milliőról a 2010-es előrejelzések szerint 2027-re Oroszország népessége 127 millió alá csökkenhet. Vagy azt: az Oroszországi Föderáció a Szovjetunió területének 76, lakosságának 51, gazdasági potenciáljának 59 százalékát örökölte.

Az olvasó egy hatalmas műtőben érzi magát, ahol a világ legnagyobb páciensét vizsgálja meg szemünk előtt tetőtől talpig Dr. Gecse Géza, a holisztikus vizsgálatok specialistája. A vizsgálat eredménye nem rózsás a páciens szempontjából. A rossz kilátások többségben vannak. Halálos kórnak nincsenek ugyan jelei, de számos hosszantartó betegség oka rejtőzik a birodalmi előélet mélyén. A sokszor erőn felül vállalt megterhelések nem maradhattak nyom nélkül. Ezekért a bajokért leginkább a birodalom olyan vezetői a felelősek, akik nem az emberek jólétét tekintették elérendő célnak, hanem ideológiai és utcai harcok babérokra törtek, amelyek nagy luxusnak mutatkoztak a való világban.

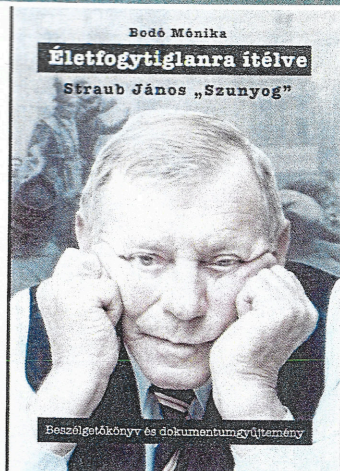
A mai érdeklődő számára eleink egyik fő félelme, a pán-szlávizmus, nem lehet nagyon ismert, ezért hasznos, hogy szerzőnk bőven szentel teret a témájának. Így ír: Bár a Szovjetunió eredetileg nem a szláv testvérek felszabadításáért indított háború következtében érkezett Közép-Európába, a szlávok közül sokan "szláv felszabadítóként" üdvözölték. Közéjük tartozott Péter jugoszláv király, aki 1945. január 11-én kijelentette: „az Oroszországgal való testvéri szövetség egyike a szláv népek legmélyebben gyökerező vágyainak.” Amivel királyi bizonyítékot találtunk arra, hogy cím és rang mögött is bukkanhatunk egy „se hall, se lát Dömötörre”. Ugyanis: már 1944 őszén, Belgrád felszabadulását követően a szovjet csapatok nemcsak a lakossággal, hanem a jugoszláv néphadsereg katonáival szemben is követtek el atrocitásokat. A lakosság bejelentése szerint 1219 esetben került sor nemi erőszakra, amelyek közül 111 gyilkossággal végződött. – találjuk a könyvben azzal a sajátos indoklással együtt, amit Gyilas, jugoszláv vezető idéz Sztálin pohárköszöntőjéből: „mi van abban olyan szörnyű, ha (a Vörös Hadsereg katonája) a borzalmak után megkíván egy asszonyt?”

Ennyit tehát a pán-szlávizmus hiú, zsákutcás elképzeléseiről, amire a lengyelekkel való immár történelmi léptékű orosz bánásmód és napjaink ukrán-orosz véres háborúja ellentmondást nem tűrő választ ad.

A birodalmi ábrándok kergetőinek nem könnyű a sorsa. Talán ez a legtömörebb tanulsága Gecse Géza új könyvének, amit csak ajánlani tudok mind múltunk, mind mai világunk jobb megértéséhez.

Ámon Antal

Az ausztrál közszolgálati rádió nyugalmazott főszerkesztője

Életfogytiglanra ítélve

Straub János: Ne legyetek hazaárulók!

Az *Életfogytiglanra ítélve* című könyv borítójáról bátorító tekintet fúródik a szemünkbe, mintha azt sugallná, hogy bármit is olvasunk majd róla vagy vele kapcsolatban a következő százhatvan oldalon, azért higgyük el, hogy őt nem törte meg a sorsa, s váltig hiszi, hogy az élet szép. Straub János tekintete még azt is üzeni, hogy a legnagyobb tragédia

is felemel és nemesít – ha igaz ügyért küzdünk.

S valóban, szükség van e biztatásra, mert aki az 1956-os forradalmár Straub János, „Szunyog” történetét olvassa Bodó Mónika és Veszeloovszki Balázs társszerző tollából, eltöprenghet rajta, hogy vajon ennyi küzdelem és megpróbáltatás után, 88 évesen, képes lenne-e ennyi derűvel és iróniával tekinteni a világra. S vajon az életfogytiglani börtönbüntetés és a letöltött 16 év után képes lenne-e azt mondani, hogy újra megtenné mindazt, amit 1956-ban tett. Mert Straub János ezt a feleletet adta Bodó Mónikának, aki személyes hangvételű interjúban dolgozta fel a főszereplő 56-os kálváriáját.

A könyv lapjain 1956 áll a középpontban, ám mégis egy teljes emberi élet és egy történelmi korszak teljessége bomlik ki. Hiszen 1956 nem előzmények nélkül való és a szabadulás utáni életcélok, életézés, egzisztenciális és lelki következmények ugyancsak 1956-ból sarjadnak. Aki tehát Straub János történetét olvassa, az megtudhatja, hogy az akkori ifjak miért lettek forradalmárokká 56-ban; mekkora szenvedéseket kellett elviselniük a letartóztatásukat követően; miként zajlottak a perek, majd miként peregetek a börtönellet napjai, s egyáltalán: miként lehetett túlélni azt a korszakot.

S hogy mennyire történelmi tablót rajzol fel egy emberi sors, azt jól jelzi, hogy Straub János egyéni életében is kitörölhetetlen lenyomatot hagyott a korszak minden történése: a zsidók elhurcolása, az oroszok bejövetele és erőszakoskodása, majd 1946-ban a kitelepítések Budakeszin. Láta az emberi tragédiákat, átélte a félelmeket, megértette és megérezte a veszteségeket – mindez megérlette benne a kommunizmussal való szembenállást.

A könyv nagy erénye, hogy Veszeloovszki Balázs társszerző – Straub János 56-os részvétele kapcsán – kísérletet tesz a Budakeszi nyilvánosságát erőteljesen foglalkoztató Sziklai-ügy előzményeinek, történéseinek és utóéletének megvilágítására. Számtalan dokumentum segíti az eligazodást, ami már csak azért is fontos, mert Sziklai Sándor katonatisztet, a kommunista mozgalom régi és hű harcosát a kádári propaganda mártírrá emelte az 1956-ban, tisztázatlan körülmények között bekövetkezett halála okán. A könyv hivatkozik egy 1990-ben, a Pest megyei Hírlapban megjelent cikksorozatra – címe a Sziklai-dosszié – amely így zárul: „Ma már kétséget kizárón bizonyítható, hogy a per koncepciós volt. Fontos kérdések megkerülésével, vérszegény bizonyítási eljárás nyomán ítélkezett a bíróság.”

A könyv sok mindenkinek sok mindent üzen, ám van egy mondata, amely örökérvényűen szól nemcsak a mai, de a távolabbi jövőben magyarként élő fiataloknak is. Straub János mondata így szól az ifjakhoz: Ne legyetek hazárulók!

A könyv az 1956 Öröksége Alapítvány kiadásában s a Szabadságharcosokért Közalapítvány támogatásával jelent meg.

Vasvári Éva

Impresszum: ÓRZŐ, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (POFOSZ) 1956-os Hagyományörző Tagozatának negyedéves hírlevele.

Főszerkesztő: Ámon Antal. Tel.: (1) 257-0190, 06 30-814-9917

Szerkesztő: Vasvári Éva, lapszerkesztő: Kurtz Mária

Kiadóhivatal: 1149 Budapest, Nagy Lajos király útja 155.

Tel: (1)789-1466, e-mail: hagyomanyorzok1956@gmail.com

Honlap: www.hagyomanyorzok1956@weebly.com

A kivégzettek parcellája ma nemzeti emlékhely

A kommunisták évtizedekig rettegtek a mártírok emlékétől

A kommunista rendszer nemcsak az élők méltóságát rombolta, hanem a halottakét is. Az alábbi írás a Münchenben megjelent emigráns újság, a Nemzetőr című havilapban jelent meg 1984. május 15-én.

Egyre több hazalátogató külföldi magyar rója le az 56-os szabadságharcot követő megtorlások áldozatai iránti kegyeletét és zarándokol el Rákoskeresztúrra, az Újköztemetőbe, ahol – alapos feltevések szerint – a kivégzettek egy részét a 301-es parcellába temették. Egy olvasónk az alábbiakban foglalta össze helyszíni benyomásait:

A 301-es parcella az Újköztemetőnek a főbejárattal ellentétes oldalán fekszik és onnan csaknem egyórás gyaloglással érhető el. Igaz, gépkocsival is megközelíthető, de csak az út első része aszfaltozott, az utolsó másfél kilométer hepehupás gödrös földút.

A keleti sarokban fekvő 301-es parcella első pillantásra alig különbözik szomszédaitól, hacsak abban nem, hogy sírjai jóval későbbiek, fiatalabbak. Erre utalnak a 300-as parcella süppedt sírjai, valamint a 289-es és a 295-ös parcella megdőlt, korhadt keresztfái. A 301-es parcella sírhalmai viszont magasabbak és sűrű, szabályos sorban követik egymást. Annál feltűnőbb, hogy az itt található mintegy 200 sír kivétel nélkül jeltelen. Sehol egy név vagy évszám. Még a valóban gondozott sírhalmokon is csak elvétve akad egy-egy szerény, de felirat nélküli fakereszt.

Az elhunyt hozzátartozók sírját kereső érdeklődők a temetőiroda vaskos könyveiből kapnak felvilágosítást. A legtöbb titkot az 1957-es és 1958-as kötetek rejtik magukban. Ezeket még ma is szigorúan bizalmasan kezelik, idegen nem lapozhat bennük.

Olvasónk az 1957-ben elhunyt Tóth Ilona orvostanhallgató sírját keresve fordult a temetőiroda szolgálatos tisztviselőjéhez. A segítőkész hölgy rövid keresés után rá is talált a keresett bejegyzésre: Tóth Ilona Gizella, 24 éves, eltemették 1957. június 26-án. Ekkor azonban hirtelen, villámgyorsan becsapta a könyvet a kíváncsi szemek előtt, és ingerülten megkérdezte: honnan jött, kinek a megbízásából, miért keresi a sírt? Majd egy távolabbi polcra levett egy kisebb könyvet és miután abból tájékozódott, közölte az érdeklődővel, hogy mivel Tóth Ilona ellen az „ellenforradalom” után bírósági eljárás volt folyamatban, a sír helyét nem közölheti sem vele, sem a hozzátartozókkal.

Ez a szálnalmas tiltakozás azt bizonyítja, hogy a rendszer – 27 évvel a kivégzések után – még mindig retteg a mártírok szellemétől. Minket azonban az ő félelmük nem akadályozott meg abban, hogy letegyük az emlékezés virágait a 301-es parcella egy-egy jeltelen sírjára.

Beatrice együttes: Corvin-köz

Az őszi szél hideget áraszt
Virágom, virágom
Az 56-os kopjafákra
Virágom, virágom
Jeltelen sírba temették őket
Virágom, virágom
Megtiltották s nem nyílhattál
Virágom, virágom

Hideg őszi szél fújt, még a fák is sírtak
Néma csend honolt a Corvin-köz fölött
A szabadság hazája, s a gonosz birodalma
döntöttek a sorsunk felől

És a gyilkosok és árulók
még mindig itt élnek közöttünk
Corvin-köz te adj nekünk új erőt
A Kárpátok bércei közt besütött a nap,
aki Magyar, az most velünk tart. "

Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=efTHyb-uOxY>

Illyés Gyula: Ne feledd a tért...

Forget not the field...

Moore után, Arany, Petőfi, Vörösmarty nyomán

Ne feledd a tért, ahol elestek ők,
a földet se feledd,
bárhol hulltak el ők, fajtánk hű férfiai, az a föld
szent ügy hős-helye lett.

Mert hol tiszta ügyért s így lám temiattad –
érted is hulltak el ők:
terül az bárhol a föld,
rejtelmesen egy terület!
Úgy az övék, hogy már a tied.

Ne feledd hát a teret, hol bár a lebírt had
bár legutolsó hátvéde ledőlt!
Míg nem feleded:

Nem nyugszanak ők. Nem holt, nem letiport sereget
emészt el ott – vagy akárhol – a sírhant.
Új hont érlel a föld.

(1981)